חַמְרָא עַתִּיקָא. טַעְמוֹ וְיָפִי בַּעֲנָבִים: חַמְרָא חַדְתָּא בְּנוֹתֵן טַעַם. וְכָל הֵיכָא דְּאִיתְּמַר נוֹתֵן טַעַם וְאֵין טַעְמוֹ וְיָפִי, הַוֵי שִׁיעוּרָא בְּשִׁשִּׁים[1]: חֲלָא דַּחַמְרָא וְחַלָּא דְּשִׁיכְרָא. חַמְרָא דְּחִיטֵּי וְחַמִּירָא דִּשְׂעָרֵי. חַד דְּאִיסּוּר וְחַד דְּהֶיתֵּר: חַמְרָא דְּחִיטֵּי וְחַמִּירָא דִּשְׂעָרֵי. חַד דְּאִיסּוּר וְחַד דְּהֶיתֵּר, וְעָלוּ זֶה לְתוֹךְ זֶה: וְכָל מִין בְּמִינוֹ בְּמַשֵּׁהוּ.

(ג) לְקַמָּן[2] פְּסָקִינָן דְּלָאו הֲלָכְתָּא כְּרִי, אֶלָּא אֲפִילּוּ מִין בְּמִינוֹ בְּנוֹתֵן טַעַם, חוּץ מִטֶּבֶל וְיֵין נֶסֶךְ: מִדְּלֵית שְׁנַיִם וּשְׁלֹשָׁה שְׁמוֹת וְהֵן מִין אֶחָד, כְּגוֹן פִּלְפֵּל לָבָן, פִּלְפֵּל שָׁחוֹר, פִּלְפֵּל אָרוֹךְ: אוֹ מִין שְׁלֹשָׁה. וּשְׁלֹשָׁה שְׁמוֹת יֵשׁ לָהֶן: אֲסוּרִין וּמִצְטָרְפִין. אִם נָפְלוּ לְקִדֵּירָה, וְלֹא בָּזֶה כְּדֵי לְתַבֵּל וְלֹא בָּזֶה כְּדֵי לְתַבֵּל, וְנִטְרְפוּ וְתִיבְּלוּ, וְהֵן שֶׁל אִיסּוּר, מְצָטְרְפִין לְאָסְרָהּ: וְאָמַר חִזְקִיָּה, הָבָא דְּקָתָמַר מִין שְׁלֹשָׁה וּשְׁלֹשָׁה שְׁמוֹת לָהֶן מְצָטְרְפִין, תַּנְיָא כְּוָתֵיהּ, מִי שֶׁהָיָה מִין בְּמִינוֹ וּבְמַשֵּׁהוּ וְנִתְבַּטֵּל בְּתוֹכָהּ, אֲפִילּוּ אֶחָד מִן שְׁלֹשָׁה שְׁמוֹת לָהֶן מְצָטְרְפִין, כֵּיוָן הַקְּדֵירָה: וְרַבָּא אָמַר לָךְ, הָא מַנִּי ר"מ הִיא. וְתַנְיָא דְּלָא שָׁוֵו לָהּ בִּשְׁמָהּ וְלָא בְּטַעְמָהּ קָתָמַר דִּמְצָטְרְפִין, וּדְחִזְקִיָּה לֵיתָא: חֲלָא שֶׁנִּפַּל לְגוֹ חַמְרָא. אֲפִילּוּ אִיסּוּר לְגוֹ חַמְרָא דְּהֶיתֵּר: דִּבְרֵי הַכֹּל בְּנוֹתֵן טַעַם. דְּכִי נָפִיל לְגַוֵּיהּ לָא הֲוֵי דָּמֵי לֵיהּ לָא בְּרִיאָה וְלָא בְּטַעְמָא, שֶׁלֵּין הַיַּיִן מִבַּטֵּל רֵיחַ הַחוֹמֶץ עַד שֶׁנִּתְרַבֶּה לְתוֹכוֹ, וְלֹא הַחוֹמֶץ מִבַּטֵּל רֵיחַ הַיַּיִן מִשּׁוּם דְּרוּבָּא חַמְרָא: אֲבָל חַמְרָא לְגוֹ חַלָּא. מִשֶּׁעָה שֶׁהִגִּיעַ לַחֲוִיר הַכְּלִי נֶהְפַּךְ הַיַּיִן בְּרִיאוֹ לְרֵיחַ הַחוֹמֶץ, וְקוֹלֶס שֶׁנִּתְעָרְבוּ הָיוּ שָׁוִין בְּרִיחָן: רֵיחִיהּ

לְמַתֵּק בָּהֶן אֶת הַקְּדֵירָה; אִי אָמְרַת בִּשְׁלָמָא בָּתַר טַעְמָא אָזְלִינַן, כּוּלֵּי חַד טַעְמָא הוּא, אֶלָּא אִי אָמְרַת בָּתַר שְׁמָא אָזְלִינַן, הַאי שְׁמָא לְחוּד וְהַאי שְׁמָא לְחוּד. וְרַבָּא אָמַר לָךְ, הָא מַנִּי, רַבִּי מֵאִיר הִיא, דְּתַנְיָא, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר, מִנַּיִן לְכָל אִיסּוּרִין שֶׁבַּתּוֹרָה שֶׁמִּצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה, שֶׁנֶּאֱמַר [8] 'לֹא תֹאכַל כָּל תּוֹעֵבָה', [9] כֹּל שֶׁתִּיעַבְתִּי לְךָ הֲרֵי הוּא בְּבַל תֹּאכַל. חֲלָא חַמְרָא, דִּבְרֵי הַכֹּל בְּנוֹתֵן טַעַם: חַמְרָא לְגוֹ חַלָּא, אַבָּיֵי אָמַר בְּמַשֵּׁהוּ, וְרַבָּא אָמַר בְּמִינוֹ בְּמַשֵּׁהוּ. אַבָּיֵי אָמַר בְּמַשֵּׁהוּ, בָּתַר טַעְמָא אָזְלִינַן, אִידֵי וְאִידֵי חַד טַעְמָא הוּא, [10] דְּהָוָה לֵיהּ מִין בְּמִינוֹ, וּמִין בְּמִינוֹ בְּמַשֵּׁהוּ; וְרַבָּא אָמַר בְּנוֹתֵן טַעַם, בָּתַר שְׁמָא אָזְלִינַן, וְהַאי שְׁמָא לְחוּד וְהַאי שְׁמָא לְחוּד, וְהָוֵי לֵיהּ מִין בְּשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ, וּמִין בְּשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ בְּנוֹתֵן טַעַם; וְרַבָּא אָמַר בְּמַשֵּׁהוּ, בָּתַר שְׁמָא אָזְלִינַן, [11] וְהַאי חַלָּא מִיקְּרֵי וְהַאי חַלָּא מִיקְּרֵי, וְהַאי חַמִּירָא מִיקְּרֵי וְהַאי חַמִּירָא מִיקְּרֵי, וְהָוֵי לֵיהּ מִין בְּמִינוֹ, וְכָל מִין בְּמִינוֹ בְּמַשֵּׁהוּ. אָמַר אַבָּיֵי, מְנָא אָמְרִינָא לַהּ דְּבָתַר טַעְמָא אָזְלִינַן, דְּתַנְיָא, [12] 'תִּבְלִין שְׁנַיִם וּשְׁלֹשָׁה שֵׁמוֹת וְהֵן מִין אֶחָד, אוֹ מִין שְׁלֹשָׁה, אֲסוּרִין וּמִצְטָרְפִין'; וְאָמַר חִזְקִיָּה, הָבָא בְּמִינֵי מִתִּיקָה עָסְקִינַן, הוֹאִיל וּרְאוּיִן

[13] שֶׁמִּנֵּי שְׁמוֹר וְתַבְלִין דִּלְטַעְמָא עֲבִידִי וְלָא בְּטֵלִי. וְהָא דְּטַעְמָא לָא בְּטֵיל, לָא בָּעֵי לְמֵימַר דְּלָא בְּטֵיל כְּלָל, אֶלָּא דְּלָא בְּטֵיל כְּדֵין שֶׁאֵר אִיסּוּרִים, אֲבָל בָּטֵל וַדַּאי שֶׁפִּיר כִּי יָדְעִינָן וַדַּאי דְּתִקְבַּטֵּל הַטַּעַם, כְּגוֹן בֵּיצוֹרֶה גְּדוֹלָה:

תִּבְלִין שֶׁל שְׁנַיִם וּשְׁלֹשָׁה שֵׁמוֹת וְהֵם מִין אֶחָד. פֵּירֵשׁ רַשִׁ"י, כְּגוֹן פִּלְפֵּל לָבָן פִּלְפֵּל שָׁחוֹר פִּלְפֵּל אָרוֹךְ, וְהֵם מִין אֶחָד, וְכוּלָּן קְרוּיִן פִּלְפְּלִין; אוֹ שְׁלֹשָׁה מִינִין וְהֵם שֵׁם אֶחָד, אֵין שְׁלֹשָׁה שֵׁמוֹת וְהֵם מִין אֶחָד מַשְׁמַע לָהּ בְּכִדְבָרֵינוּ, אֶלָּא שְׁלֹשָׁה מִינִים וְהֵם שֵׁם אֶחָד שֶׁכֻּלָּם מִינֵי מִצְטָרְפִין, וּלְפִירוּשׁ הַקַּרוֹבִים לְכִדְבָרֵינוּ דְּשֵׁמוֹת' לְשׁוֹן שֵׁם מַמָּשׁ, בְּשִׁלְמָא שְׁלֹשָׁה שֵׁמוֹת וְהֵם מִין אֶחָד מַשְׁמַעַת לָהּ כִּדְבָרֵינוּ, אֶלָּא שְׁלֹשָׁה מִינִים וְהֵם שֵׁם אֶחָד כֵּיצַד מִינִים וְהֵם שֵׁם אֶחָד, כְּמוֹ 'סַמָּנוֹת הַלָּלוּ' דְּתֵיזְהוּ נֶשֶׁךְ [14] (ב"מ דף עד). **וְקָשֶׁה** עַל זֶה, דִּמְסַקֶּנֶת עָרְלָה (פ"ג מ"ו) קָתָנֵי סִיפָא 'רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אֵין שְׁלֹשָׁה שֵׁמוֹת וְהֵם מִין אֶחָד, אֵין שְׁלֹשָׁה מִינִין וְהֵם שֵׁם אֶחָד, אֶלָּא שְׁלֹשָׁה מִינִים וְהֵם שֵׁם אֶחָד כְּדִבְרֵינוּ, אֶלָּא דְּשֵׁם' לְשׁוֹן שֵׁם מַמָּשׁ. וְעוֹד קָשֶׁה, דִּבְכָל דּוּכְתָּא הָוֵי פֵּירוּשׁ 'שֵׁם' אִיסּוּר, כְּמוֹ 'סַמָּנוֹת הַלָּלוּ' דְּתֵיזְהוּ נֶשֶׁךְ [14] (ב"מ דף עד)[15]. **לָכֵן נִרְאֶה** דְּשֵׁמוֹת דְּקָתָמַר הַיְינוּ שֵׁם דְּאִיסּוּר, כְּמוֹ 'לֹא מִן הַשֵּׁם הוּא זֶה' בְּסוֹף פֶּרֶק הַזּוֹרֵק (שַׁבָּת דף קב), גַּבֵּי יֵשׁ אוֹכֵל חֲלֵבְלָה חֵמֶת וְחַיֵּיב עָלָיו חֲמֵשׁ[16] חַטָּאוֹת; וְה"פ הָכָא, 'תִּבְלִין שֶׁל שְׁנַיִם וּשְׁלֹשָׁה שֵׁמוֹת', כְּגוֹן פִּלְפֵּל דְּכֻלְּהוּ[17] וּפִלְפֵּל דְּעָרְלָה וּפִלְפֵּל דְּתְרוּמָה, דְּתִלְתָּא אִיסּוּרִין וְכוּלָּן מִין פִּלְפְּלִין הֵם, 'אוֹ שְׁלֹשָׁה מִינִים', פִּלְפְּלִים וְקִנְמוֹן וּשְׁאָר מִינִים, וְכוּלָּם אִיסּוּר אֶחָד. וְהַשְׁתָּא נִיחָא דְּמַסֶּכְתָּא שַׁפִּיר שְׁלֹשָׁה מִינִים וְהֵם שֵׁם אֶחָד, כְּגוֹן מֵאִיסּוּר אֶחָד, פֵּירוּשׁ[18] מִתְּרוּמָה אוֹ מֵעָרְלָה אוֹ מִכִּלְאֵי הַכֶּרֶם. וְכֵן מַשְׁמַע בְּיַרוּשַׁלְמִי, דְּתָנֵן בְּפֶרֶק שְׁנֵי דְּמַסֶּכְתָּא עָרְלָה, 'סַתְּרוּמָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר וְהַמְּלָח וְהַכִּבּוּרִים מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה', וְקָתָמַר עָלָהּ דְּתָנֵי 'לֹא' רַבִּי שִׁמְעוֹן אֵין שְׁנֵי שֵׁמוֹת מִצְטָרְפִין, מוֹדֶה הָכָא כֻּלְּהוּ שֵׁם תְּרוּמָה', מַשְׁמַע בְּהֶדְיָא דְּשֵׁמוֹת הַיְינוּ אִיסּוּרִין[19]:

וְרַבָּא אָמַר הָא מַנִּי ר"מ הִיא. וְאִם תֹּאמַר, אִם כֵּן מַאי אִירְיָא מִינֵי מִתִּיקָה דְּאָמַר חִזְקִיָּה, אֲפִילּוּ בְּלָא מִינֵי מִתִּיקָה נַמִּי מִצְטָרְפִין, מִשּׁוּם דְּכָל הַכְּלָכָה כְּחִזְקִיָּה, דְּקָא עָיְלִינְהוּ וְהוּא בְּתָרְאָה, וּבְשַׁבָּת סוֹף פֶּרֶק רַבִּי עֲקִיבָא (דף פט:) מַשְׁמַע שֶׁהַסַּלְמוּד תּוֹפֵס עִיקָּר כָּא לְחִזְקִיָּה, דְּקָא פָּרֵיךְ הָתָם, וְהָתְנַן מַבְּלִין שֶׁל שְׁנַיִם וּשְׁלֹשָׁה שֵׁמוֹת כּוּ', וְאָמַר חִזְקִיָּה בְּמִינֵי מִתִּיקָה שָׁנוּ כָּאן; מִדְּקָא פָּרֵיךְ מַלְמוּדָא מִמִּילְּתֵיהּ דְּחִזְקִיָּה ש"מ דַּהֲלָכָה כְּמוֹתוֹ. **לָכֵן נִרְאֶה**, לְרַבָּא נַמִּי דְּמוֹקֵי לָהּ כְּר"מ אִיתָא לְחִזְקִיָּה, וְאָמַר רַבִּי אֲמִיר כָּל אִיסּוּרִים שֶׁבַּתּוֹרָה מִצְטָרְפִין וַאֲפִילּוּ בְּלָאו מִינֵי מִתִּיקָה, מִשּׁוּם דְּדָרֵיס כָּל אִיסּוּרִים בְּעָיָן, וְאָז וַדַּאי מִצְטָרְפִין חֲלֵי זַיִת מִזֶּה וַחֲלֵי מִזֶּה לְחַיֵּיב מַכַּת מַרְדּוּת; אֶלָּא כְּשֶׁהֵם מְעוֹרָבִין בְּמִתְבַּטֵּל, שֶׁאֵינָם בְּעָיָן, כִּי הַהִיא דְּתַנְיָא שְׁנַיִם וּשְׁלֹשָׁה כּוּ', וּמִינֵי שֶׁמִּתַּבֵּל בָּהֶם בְּקִדֵּירָה, אֲפִילּוּ ר"מ מוֹדֶה לְחִזְקִיָּה דְּדַוְקָא בְּמִינֵי מִתִּיקָה מִצְטָרְפִין, כֵּיוָן שֶׁהֵם שָׁוִים לְמַתֵּק בְּקִדֵּירָה, אֲבָל אִם אֵינָם שָׁוִים בְּמִינֵי מִתִּיקָה לֵית מִצְטָרְפִין, כֵּיוָן שֶׁאֵינָם שָׁוִין בְּנִתִּינַת טַעַם בְּקִדֵּירָה, שֶׁזֶּה בָּא לְמַתֵּק וְזֶה בָּא לְחַזֵּק: **כֹּל** שֶׁתִּיעַבְתִּי לְךָ כּוּ'. וַאֲפִילּוּ לְמ"ד לָאו שֶׁבִּכְלָלוֹת אֵין לוֹקִין עָלָיו, הָנֵי מִילֵּי כְּגוֹן [20] עָלִין וְלוּלָבִין דְּמַסְקִינָן מִ'כֹּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מִגֶּפֶן הַיַּיִן', וְכֵן [21] מַי וּמְגוּשָׁל דְּבְמֵי עִבְרֶיהָ דְּמַסְקִינָן מִ'כֹּל אֹסֶר עָלָי אֹסֶר', אֲבָל הֵיכָא דְּאִיסּוּר מִפּוֹרֹשׁ כָּל אֶחָד לְבַדּוֹ, כְּגוֹן בְּכָל אִיסּוּרֵי דְּעָלְמָא, אִי חַזְיָנן (ו) מֵהָכָא שֶׁמִּצְטָרְפִי לָא מְקָרְבִינָן לֵיהּ לָאו שֶׁבִּכְלָלוֹת:

וְרַבָּא אָמַר בְּנוֹתֵן טַעַם, רֵיחִיהּ חֲלָא וְטַעְמָא חַמְרָא. תִּימָה, דְּקָשֶׁה הֲלָכָתָא מֵהֲלָכָתָא, דְּקַ"ל בְּרֵישָׁא לְגַבֵּי מַאֵיי, וְקַ"ל (ז) כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי[7] נַמִּי דְּאָמַר פֶּרֶק הַמּוֹכֵר פֵּירוֹת (כ"ג דף לז.) דְּרֵיחִיהּ חֲלָא וְטַעְמָא חַמְרָא חֲלָא, וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר רֵיחִיהּ חֲלָא וְטַעְמָא חַמְרָא חַמְרָא, כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר חַמְרָא, כְּרֵבָא דְּבָבָא[7]. וּ"ל, דְּהָכָא אִיכָּא לִשְׁנָא הַחֲמִרָא וּדְרוֹמְאֵי מִתְּנֵי אִיכָּא[8], דְּרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר רֵיחִיהּ חֲלָא וְטַעְמָא חַמְרָא חַמְרָא, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר חַמְרָא, כְּרֵבָא דְּבָבָא. וּמִכָּאן נִרְאֶה דְּמוּתָּר לְקַדֵּשׁ בְּעֶרֶב שַׁבָּת עַל הַיַּיִן שֶׁרֵיחוֹ חֲלָא וְטַעְמוֹ חַמְרָא:

מסכת טהרות
פרק ב' המשך משנה ז'
הַשֵּׁנִי שֶׁבְּכֻלָּן, מְטַמֵּא אֶחָד וּפוֹסֵל אֶחָד בַּקֹּדֶשׁ, וּמְטַמֵּא מַשְׁקֶה חֵלִין, וּפוֹסֵל לְאָכְלֵי תְרוּמָה. הַשְּׁלִישִׁי שֶׁבְּכֻלָּן, מְטַמֵּא מַשְׁקֶה קֹדֶשׁ וּפוֹסֵל לְאָכְלֵי קֹדֶשׁ:

עין משפט נר מצוה

נב א ב מיי' פט"ו מהלכות מאכלות אסורות הלכה לב סמג לאוין קסח טושו"ע י"ד סימן קלד סעיף ח:

נג ג מיי' שם הלכה יד טוש"ע י"ד סימן לח סעיף ג בהגה ועיין כל זה בב"י שם:

נד ד מיי' שם הלכה יד טו וטו"ש בהגהות וכו"מ:

נה ה מיי' שם הלכה לה וסמג שם טושו"ע י"ד סימן קלד סעיף ו [וכרב אלפס עוד בפ' ערבי פסחים קט.]:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה מכלל וכו' שלא יהא בפל' חמור מעיקר. מאכלות אסורות הלכה לב דתיעבת לי דעבדאה מדבריהם דהיכא דשלא כמינו במשהו לאו דאסור לאסור גם נותן טעם לפגם דמש"מ מה שהו כמו משהו אבל היכא דמדין מב"מ במשהו אתיא עלה אין נבטל"פ אסור ומש"ה כתבו דבמקו כיון דהטעם אינו מינו לא תמיד ממינו ונבטל"פ מותר. אבל לא זכיתי להבין דמה הפרש בזה דגם במין במינו במשהו נמא נבטל"פ אסור דמשהו מינו הוי. למה דכתבו תוס' מתחלה ועוד דבמשהו מב"מ וכו' זהו ניחא. דשיעור דבריהם דלפ דאם נימא נבטל"פ הוי כמשהו מ"מ הכא דפרכינן לתמי דבתר דטעמא אזלינן ממילא נבטל"פ דאין בעמן שהו לא הוי מין בכמינו. אבל לדינא דקי"ל כרבא דבתר שמא אזלינן ל"ש כן דמה בכך דע"י הפגם אין טעמן שהו מ"מ הא שהו בשמא ואם כן מה תילוק בין היכא דמין בשמ"מ במשהו להיכא דמין במינו במשהו לענין נותן טעם לפגם וצע"ג: **ד"ה ורבא אמר וכו' דחתם איכא לישנא אחרינא.** שם מינו אלא בדבריכ"ל דקאמר תחילה דהוי אלא ולדרומאי גם ריב"ל ס"ל דהוי ממרא אבל ודאי ס"ל דהיכא דאיכא לשנא אחרינא דדרומאי דריב"ל ס"ל ג"כ ממרא:

ליקוטי רש"י

ב' וג' שמות. פלפל לבן שחור וארוך או פלפלי מין ג' מינין והם (שם אחד) של איסור לאסור אם תיבלו בהן אם הקדלה. **ומצטרפין.** לתבלה אם אין בכל אחד כדי לתבל ונצטרפו ותיבלו. **ואמר חזקיה.** הא דקתני מצטרפין (שבת פט:) **במיני מתיקה עסקינן.** שכולן מיני מתיקה קדירה אבל מין אחר אין מצטרף (שם צ:). **כל שתיעבתי לך.** כגון לרס אחון בכור לשחטו במדינה הרי דבר שתיעבתי לך (דברים יד. גן). **כל שאסרתי לך** לתעבו ולהסתרחק ממנו. **הרי הוא בבל תאכל.** עולמית [חולין קיד:].

מסורת הש"ס עם הוספות

מ) [חולין קיד:]. נ) [ע' תוס' ב"ב לח. ד"ה נותן]. **ג)** חולין צח. וכשיטתו ע"ש בתוד"ה כל. **ד)** [דף עג: ומש"ס על זה בתוס' פסחים ל. ד"ה אמר רבא וכו' דרש"י דהכא פומא דבריו בחולין קט. ד"ה ומו לא]. **ס)** [חולין ו.]. **ו)** בר"פ. **ז)** [ועיין תוס' שבת פט: ד"ה תבלין]. **ס)** [מיר לח:]. **ט)** [פסחים מא.]. **י)** עי' תוס' מגילה כז. ד"ה כוותיה.

הגהות הב"ח

(מ) גמ' מד טעמא הוא והוה: **(נ)** שם והאי תלא מיקרי והאי תלא. נ"ב נראה דבלשון בני אדם אידי ואידי תלא מיקרי וגם אידי ואידי חמיצה מיקרי ולא דמי לתבלין של שני שמות דלא מיקרי כחד שמא אלא פלפל אחוך או פלפל שחור מיקרי: **(ג)** רש"י ד"ה וכל מין במינו במשהו (לקמן פסקינן וכו' וגיר נסך) תא"מ. וב"נ ס"ל והכי הלכתא דכל מין במינו דינו במשהו ועוסתא זו בפי' רש"י עיקר והגה"ס זו שהיא ע"פ פר"מ נדפסה בתוך פרש"י בטעות גם יתכן דפרש"י דהכא הוי קודם חזה"ק עיין בהגהת פוגיר"י הממתיל רש"י פסק: **(ד)** תוס' ד"ה מכלל וכו' יותר ממשהו כלקמן ראה"ה אסרו רחמנא ה"ס נותן טעם לפגם וכו' הלכך מותר וכו' לפגם נמי אסור: **(ס)** ד"ה תבלין וכו' דפליג בסיפא. נ"ב עיין בדבור הסמוך: **(ו)** ד"ה כל וכו' לי חזינן מקרא כהכא דמצטרפי לא: **(ז)** ד"ה וכפ וכו' וקי"ל נמי כר' יהושע בן לוי דאמר:

תורה אור השלם

א) לֹא תֹאכַל כָּל תּוֹעֵבָה: [דברים יד, ג]

הגהות וציונים

מ) שנפל ע"ג ענבים ידיחין והן מותרות **ואם היו** מבוקעות אסורות (כת"י): **נ)** שבת פט ע"ב ערלה פ"ב מ"י וצ"ל **תתנן** (גליון): **ג)** [צ"ל **שנתערב**] (גליון) ע"פ מהרש"א: **ד)** צ"ל **דמתני'** (רש"ש): **ס)** [צ"ל בדחזקיה] (גליון): **ו)** [צ"ל **דפרק המקבל** קיא.] (גליון): **ז)** צ"ל ד' (רש"ש): **ס)** ע' רש"ש: **ט)** צ"ל שם אחד **פי'** מאיסור אחד **כגון** מתרומה (מצור דבש): **י)** [צ"ל **כרבא**] (גליון): **כ)** [נ"ש היטב בב"ב ותראה דלפנינו שם ליתא הכי אלא דרומאי מתני מתני משמיה דריב"ל וכו' והיינו דגם ריב"ל ס"ל כר' יוחנן דריחיה חלא וטעמא חמרא חמרא] (גליון):